

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۴۴۲۵

چاپ اول

ISIRI
14425
1st. Edition

محل قرار گرفتن کدهای تجاری

Location of trade codes

ICS:01.140.30

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و سایل سنچس، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و سایل سنچس، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون تدوین استاندارد
“ محل قرار گرفتن کدهای تجاری ”

رئیس:

رهبری (سمیعی)، شیرین
(فوق لیسانس کتابداری)

سمت و/یا نمایندگی

کتاب سرا

دبیر:

جابرین، رضا
(لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

مهدی بارانی
(لیسانس زبان انگلیسی)

مترجم رسمی دادگستری

کراوش، خدیجه

(فوق لیسانس سیستم های بهره وری)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

پیش‌گفتار

استاندارد " محل قرار گرفتن کدهای تجاری " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تهیه و تدوین شده و در هفتاد و ششمین کمیته ملی استاندارد اسناد و تجهیزات اداری و آموزشی مورخ ۸۹/۶/۱ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استاندارد ارائه شود در تجدید نظر بعدی مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منبع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO 8440: 1986- Location of codes in trade documents

مدارک استفاده شده در تجارت بین المللی بطور مکرر به عنوان پایه‌ای برای ورود به سیستم‌های پردازش داده‌های خودکار (ADP) به کار می‌رود یا از چنین سیستم‌هایی به دست می‌آیند. لذا نیاز است که اطلاعاتی که دارند در فرمی مناسب نیز برای ADP باشند. ارائه اطلاعات از سوی کدها این نیاز را برآورده می‌کند و به کاهش موانع زبان کمک می‌کنند. به منظور از بین بردن هر گونه ابهام و اجتناب از سردرگمی در خواندن به کدها بایستی مکان استاندارد شده‌ای در مدارک تخصیص داده شود. این استاندارد بر اساس توصیه پذیرفته شده توسط حزب کار در زمینه تسهیل روشهای اجرایی تجارت بین المللی سازمان ملل متحد - کمیسیون اقتصادی اروپا (UN/ECE) تهیه شده است.

محل قرار گرفتن کدهای تجاری

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد ، توصیف و تعیین محل کد مدارک و شناسه های داده های کد شده در مدارک مورد استفاده در تجارت بین المللی است.

۲ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد ، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار میروند :

۱-۲

جعبه کد

محلی ، درون حوزه داده ها، کد برای یک شناسه داده های کد شده تخصیص یافته است.

۲-۲

شناسه داده های کد شده

شناسه داده هایی که در کد بیان شده اند.

۳-۲

حامل داده ها

یک رسانه داده ای که برای ذخیره و/یا انتقال داده ها طراحی شده است.

۴-۲

شناسه داده ها

داده های وارد شده روی حامل داده ها

۵-۲

حوزه داده ها

نقطه ای طراحی شده برای یک شناسه داده های توصیف شده

۶-۲

شناسه داده های توصیفی

شناسه داده هایی که در زبان غیر رسمی به طور کامل ، یا به روش اختصارگونه بیان شده است.

۷-۲

مدرک

حامل داده ها و داده های ثبت شده روی آن ، که به طور کامل دائمی هستند و می توانند توسط انسان یا ماشین خوانده شوند.

۸-۲

کد مدرک

یک شناسه گر مدرک که در کد بیان شده است.

۹-۲

شناسه گر مدرک

متن یا کدی که کارکرد یک مدرک را توصیف میکند.

۱۰-۲

نام مدرک

عنوان یک مدرک که به زبان غیر رسمی بیان شده است.

۱۱-۲

کد حوزه / رشته

شناسه گر حوزه یا رشته که در کد بیان شده است (به بند ۳-۱۷ مراجعه شود)

۱۲-۲

عنوان حوزه / رشته

شناسه گر حوزه که به زبان غیر رسمی به طور کامل یا به روش اختصار بیان شده است.

۱۳-۲

شناسه گر حوزه

متن یا کدی که ماهیت داده ها را در یک حوزه داده ای توصیف میکند.

۱۴-۲

فرم

حامل داده که برای محل یک سابقه قابل رویت از شناسه داده ها طراحی شده است.

۱۵-۲

شناسه داده های معمولی

شناسه داده هایی که به منظور شناسایی یک مدرک منفرد یا یک مقوله یا برای طبقه بندی می باشد، اما به عنوان یک کمیت برای محاسبه نخواهد بود.

۱۶-۲

شناسه داده های کمکی

شناسه داده های عددی که می توانند به عنوان کمیت محاسبه استفاده شوند.

۱۷-۲

برچسب / تگ

تگ شناسایی

شناسه گری که برای استفاده به جای نام کامل تخصیص می یابد تا روش اجرایی که نیاز به شناسایی تلویحی بدون

۳ محل

کد ها در مدارک تجاری بین المللی به شرح زیر قرار می گیرند:

۱-۳ کد مدرک

طراحی کد مدرک بایستی بفوریت قبل از نام مدرک ، در یک سطر یا در سطر بعدی قرار گیرد.

مثال ۱

710 BILL OF LADING OR 710 BILL OF LADING

۲-۳ برچسب / تگ

در زمان استفاده از تگ ، باید قبل و به جای عنوان رشته / حوزه بکار رود.

۳-۳ شناسه داده های کد شده

۱-۳-۳ حوزه های داده های جعبه مانند

در حوزه های داده های جعبه مانند ، شناسه های داده های کد شده باید در سمت راست جعبه باشد ، یا روی یک سطر به عنوان شناسه گر توصیف گر ، یا ، بویژه در مورد فضای محدود بالای سمت راست جعبه باشد که باید بعد از یک سطر کوتاه عمودی و جداکننده قرار گیرد.

مثال ۲

تنها شناسه های ارائه شده در فرم کد شده باید در حوزه های کد قرار گیرند.

یادآوری- مثالها برای نشان دادن است و ابعاد دقیق جعبه های گوناگون را توصیف نمی کنند.

۲-۳-۳ حوزه های داده های ستون مانند

در حوزه های داده های ستون مانند ، شناسه داده های کد شده باید در ردیف عمومی زیر کد حوزه قرار گیرند ، در صورت نیاز ، قبل از شماره عادی و ترتیبی

مثال ۴

وزن ناخالص	شماره بسته ها	نوع و اندازه محموله	علائم و نمادها	شماره سطر
۸/۵۰	۱	۱۰۲۰	Eacu	۰۰۱
۳/۱۰۰	۱	۲۰۰۴	Efcu	۰۰۲
۵/۲۵۰	۱	۱۵۴۰	Ijku	003

شناسه های کمی

شناسه های ترتیبی

شناسه ها فقط به فرم کد شده باید در حوزه کدها قرار گیرند.
یادآوری - مثالها برای تصویر کردن بوده ، لذا ابعاد دقیق را توصیف نمی کنند.